

til din Kommunes Leder. At dette er aldeles stridende med den Tankegang, der har frembragt Grundlovens § 91, derom kan der vel næppe være Tvivl, og jeg skulde tage meget Feil, om Noget vil negte, at vor Historie i de sidste 13 Aar, ikke blot med Hensyn til det betydelige Opsving, som mange Byer have havt, men navnlig med Hensyn til det betydelige Opsving i Gjældsforpligtelser, som mange Byer have faaet, og ved Siden heraf den uhyre Forhøielse af Skatteprocenten, som er fremstaaet i mange Kjøbstæder, turde staa i Forbindelse med, at man ved Lov har forpligtet Kommunerne til at tage imod ethvert som helst theoretisk uddannet Menneske, som sættes i Spidsen for det praktiske kommunale Liv. Ialtfald forekommer det mig, at Lovgivningsmagten har paataget sig et stort Ansvar ved saaledes ubetinget at paatvinge Byerne en saadan Ordning, medens det selvfølgelig maa være Byernes egen Sag, om de finde en saadan Mand, der bør iblandt dem, fikket til at være Formand for Byraadet, og have Lyft til frivillig at vælge ham dertil. Om de selv netop i Byfogden finde den Mand, de have Trang til, er en ganske anden Sag; men nu skulde de tage denne Mand til at lede deres kommunale Anliggender — det skal Indenrigsministeren og Byraadet — som Justitsministeren har fundet det rigtigst at sætte til at være Retsembedsmand.

Lovforslaget er af Ordføreren ved dets Indbringelse betegnet som et lille Fremskridt fra det Tidligere. At det gaar i den rigtige Retning med Hensyn til Kommunerne selvstyre og ogsaa med Hensyn til Hovedadskillelsen mellem Retspleien og Administrationen, turde være uimodsigeligt, og da det iøvrigt vistnok er temmelig anstueligt uden Forklaring, behøver jeg ikke at opholde mig videre ved de enkelte Paragrafer. At der er enkelte Spørgsmaal, som under Sagens nærmere Behandling for Tydeligheds Skyld bør medoptages, er ingenlunde Forslagsstillerne ubestjændt. Jeg skal først nævne det Forhold, i hvilken Grad de fjer Klækker ville være at medregne. Det vil jo i Reglen være Tilfældet, forsaavidt der i deres Love, som bestemmer deres økonomiske Styrelse, er tilsvarende Bestemmelser med Hensyn til Byfogdens Stilling, som selve Kommunalloven anviser for de øvrige Kjøbstæder. At det er rigtigst overensstemmende med Lovforslagets Tanke at inddrage ved Embedsledighed de af Staten udrede Lønninger osv. til Borgmestrene i Aalborg, Randers, Aarhus, Odense og Helsingør, turde vel ikke blive omstridt. Naar man i § 3 har bestemt, at hvis Adskillelsen skulde foretages, forinden der fandt Embedsledighed Sted, skal Sagen i hvert enkelt

Tilfælde ordnes ved Lov, turde det vel ogsaa have sin tilstrækkelige Begrundelse deri, at Hensynet til Lønningsforholdene og Statens og Kommunens Forhold i disse fem Byer frembyde vanskeligere og mere omfattende Spørgsmaal at ordne end for flere af de øvrige Byers Vedkommende. Med Hensyn til den sekundære Side af Sagen følger der jo i det Hele taget ingen Oplysninger med dette private Lovforslag, og maaske vil der være dem, der ville finde det betænkeligt, at Justitsministeren skulde uden videre af Statskassen kunne udskrive de Tillæg til disse Retsbetjentes Lønninger, som saaledes bleve frigjorte fra Borgmesterembedet. Det er imidlertid ingenlunde saa betænkelig en Sag. Vil man efterse i Tillæg B, 1866—67, Sp. 505 ff, den Opgjørelse, som der findes — jeg tror, det er den sidste, vi have om denne Sag — fra det paagjældende Udvalgs Side, for hvilket, saavidt jeg erindre, det ærede Medlem fra Viborg (Klein) var Ordfører, og som var bygget paa de Oplysninger, som forelaa ifølge Meddelelser fra vedkommende Ministerium, vil man finde, at naar undtages syv Kjøbstæder, udgjøre de Hjemmeindtægter, der følge Borgmestrene — eller, hvor de ikke kaldes Borgmestre, Byfogederne — forøvrigt intetsteds 1,000 Rdlr., og i en meget lang Række af Byer er der kun 8, hvor de naae mellem 1,000 og 500 Rdlr., medens de for en stor Rækkes Vedkommende gaa ned derunder, lige ned til 250 Rdlr. Af disse Hjemmeindtægter kan det derhos ingenlunde siges, at alle, men ialtfald kun en Del og paa mange Steder kun en forholdsvis ringe Del, vil være at henlægge til Kommunerne, saa at den Udgift for Statskassen, som vil følge deraf, er ialtfald holdt indenfor en Begrænsning, der er let at overskue. At Spørgsmaal ved en saadan Opgjørelse vil optaa, som maaske kun Lovgivningsmagten paa en billig Maade kunde ordne, er vistnok utvivlsomt. Hvor Lovgivningsmagten ikke træder til med en Ordning, som maaske vil drage Grændsen lempeligere for den paagjældende By, maatte jo, som det nu af og til sker ved et saadant Spørgsmaal, Domstolene træffe Afgjørelse med Hensyn til, hvad der maatte være Byens eget, og hvad der maatte være Statens Ret i saadanne Tilfælde. Men det sekundære Resultat er ikke af noget væsentlig større Omfang og kan i ethvert Tilfælde ændres senere, saa at der heller ikke deri kan være noget Afstrækkende for Lovgivningsmagten, hvis den billiger Forslaget. Hvad der derimod tør haabes, er, at Forslaget vil fremkalde i vore Kjøbstæder forøget Liv og Interesse for Kommunens egne Anliggender og derigjennem yderligere